

FÖLDES LÁSZLÓ

1914. július 27. Kiskunhalas, Pest-Pilis-Solt-Kiskun vármegye –
2000. május 20. Budapest

MTI/MTVA Fotóarchívum/Sándor Zsuzsa

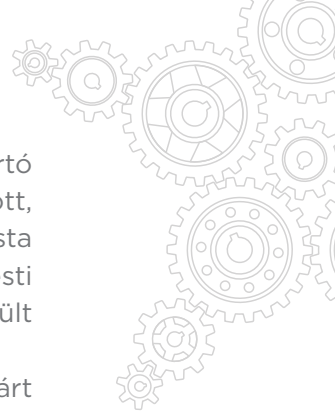
FŐBB TISZTSÉGEI

Az MKP Budapesti Bizottsága Káderosztálya vezetője	1946–1949
Az MDP KV Káderosztálya helyettes vezetője	1949. június–1951. július
Az MDP Sztálinvárosi (Dunapentelei) Bizottsága titkára	1951. július–1954. augusztus
Az MDP Rákosi Mátyás Vas- és Fémművek Bizottsága titkára	1954. szeptember–1955. november
Külkereskedelmi miniszterhelyettes	1955. november–1956. november
Az MDP KV tagja	1956. július 21.–1956. október 31.
Az MSZMP IKB, illetve KB tagja	1956. november 7.–1970. november 28.
Az MSZMP IKB Szervező Bizottsága tagja	1956. november 11.–1957. február 26.
Az MSZMP IKB/KB Káderosztálya vezetője	1957. február 12.–1957. december 3.
A belügyminiszter első helyettese	1958. február 13.–1964. december 11.
Az Erdészeti Főigazgatóság vezetője	1964. december 11.–1967. április 14.
Mezőgazdasági és élelmiszerügyi miniszterhelyettes	1967. április 14.–1971. december 31.
A Hungexpo Külkereskedelmi Vállalat vezérigazgatója	1972. január 1.–1980. december 31.

PÁLYÁJA

Apját, Fischer Ernőt, aki szabómesterként dolgozott, az I. világháború kitörése után behívták katonának, s a fronton elesett. Anyja, Weisz Katalin ruhaboltot nyitott, ennek a bevételéből tartotta el hat gyermekét.

A négy elemi után három gimnáziumi osztályt végzett. 1928–1931-ben Budapesten, 1931–1932-ben Jánoshalmán egy fatelepen segéd munkásként kereste kenyerét. 1932-ben Kiskunhalason műbútorasztalos-inasnak állt. Segédlevele 1934. évi megszerzését követően rövid ideig Baján, a Polláck-bútorgyárban, majd Újpesten, a Szántó testvérek, később a Sümegi testvérek bútorgyárában, 1943-tól a józsefvárosi Mahunka-bútorgyárban és más üzemekben dolgozott szakmájában. 1935-ben belépett a famunkások szakszervezetébe, majd a Magyarországi Szociáldemokrata Pártba, később kapcsolatba került az illegális Kommunisták Magyarországi Pártjával is (párttagságát 1937-től ismerték el). 1942. júniusban, a nagy kommunista lebukások idején őt is letartóztatták, novemberben hat hónap fogházra ítélték, büntetését a vizsgálati fogsággal letöltöttnek ismerték el. Az ország német megszállása (1944. március 19.) után illegalitásba vonult, igazolványokat szerzett az üldözötteknek, bekapcsolódott a Magyar Front szervezésé-

be. 1944. augusztusban ismét lefogták, de november elején egy Németországba tartó rabvonatról Komáromnál két társával (az egyikük Horváth Márton volt) megszökött, és visszatért Budapestre. Még ugyanabban a hónapban megszervezte a kommunista párt újpesti területi bizottságát, amelynek ő lett a titkára. 1944. decembertől az újpesti partizáncsoport parancsnokaként részt vett a fegyveres ellenállásban. Társaival sikerült megakadályoznia az újpesti víztorony németek által tervezett felrobbantását.

A szovjet csapatok 1945. januári bevonulását követően a Magyar Kommunista Párt újpesti titkáráként, ápriliséig egyúttal Pest megyei pártszervezőként tevékenykedett. 1945. januárban bekerült a vármegyei nemzeti bizottságba, májusban a törvényhatósági bizottságba, ahol a kommunista frakció vezetője lett. 1945. július és december között hat hónapos pártiskolát végzett, amely után visszahelyezték Újpestre. 1946 őszétől az MKP nagy-budapesti bizottsága káderosztályát vezette, 1948. márciusban részt vett a száznál több alkalmazottat foglalkoztató üzemek államosításának előkészítésében, a pártegyesítés – az SZDP-nek az MKP-ba való beolvasztása – után, 1948. szeptember és 1949. március között pedig a párttagrevízió lebonyolításában.

Az 1947. augusztusi parlamenti választásokon pótképviselő lett, 1948. júniusban behívással jutott be az országgyűlésbe, ettől kezdve 1967-ig folyamatosan a törvényhozási tagja maradt. Visszaemlékezései szerint 1949 elején kinevezték a Magyar Dolgozók Pártja Központi Vezetősége Káderosztálya helyettes vezetőjének, az MDP KV Titkársága jegyzőkönyvei azonban arról tudósítanak, hogy az erről szóló döntés csak 1949. június 28-án, a Rajk-per vádlottjainak (köztük Szőnyi Tibornak, a Káderosztály vezetőjének és egyik helyettesének, Szalai Andrásnak) letartóztatása után született meg. 1951. júliustól a sztálinvárosi pártbizottság első titkára (1951. novemberig a várost Dunapentelének hívták), 1954. szeptembertől a Rákosi Mátyás nevet viselő csepeli vasmű párttitkára volt. 1955. novemberben külkereskedelmi miniszterhelyettségévé nevezték ki. 1956. júliusban az MDP Központi Vezetőségének tagja lett. A KV 1956. október 23./24-i, a forradalom kitörése miatt összehívott ülésén beválasztották a testület akkor megalakított Katonai Bizottságába. E tisztében részt vett a statáriumrendelet kidolgozásában, kiállt a felkelés fegyveres leverése mellett, majd támogatta a katonai diktatúra bevezetésére tett javaslatot.

Az 1956. november 4-i szovjet intervenció után csatlakozott a Kádár-féle vezetéshez. Bekerült az MDP utódaként életre hívott Magyar Szocialista Munkáspárt Ideiglenes Központi Bizottságba (az ideiglenes jelzőt 1957. június 29-én hagyták el a testület neve elől) és az újonnan felállított Szervező Bizottságba, amelyet azonban már 1957. február 26-án, a KB Titkárságának megalakítása miatt meg is szüntettek. A Szervező Bizottság tagjaként a karhatalom ügyét tekintette a fő kérdésnek. Az MSZMP Ideiglenes Intézőbizottsága 1956. november 21-ei ülésén a volt ÁVH-sok reaktiválása mellett érvelt: „Vagy a határőrséghez osszuk be a volt államvédelmieket, vagy más egységekbe osszuk be őket. Munkakönyvet, igazolványt biztosítani kell számukra.” Ugyanezen az IIB-ülésen pártösszekötőként delegálták a Magyar Néphadsereg Katonai Tanácsához. Feladata – 1956 októberéhez hasonlóan – a párthoz lojális önálló fegyveres erő megteremtésének elősegítése volt.

Miután a december 3-ai IKB-ülésen megszületett a döntés a politikai ellenállással szembeni fegyveres fellépés lehetőségéről, másnap Földes az új „vonal” ismeretében vehetett részt a Katonai Tanács másnapi ülésén. Az erről fennmaradt rövidített jegyzőkönyv szerint a párt delegáltjaként egyértelműen agresszívebb lépéseket követelt: „az ellenforradalom új szakaszához érkezett”. Az „ellenforradalmárok is nyilván taktikát változtattak, és kisebb csoportokban fognak tevékenykedni, esetleg el fognak vegyülni a fegyvertelen nép között. Nem gyerekjátékról van szó. A proletárdiktatúráról van szó [...] Az ellenforradalmárok [...] 6-ára fegyveres harcra szólítanak fel [...] Katasztrófa lenne, ha nem tesszük meg a szükséges és határozott lépéseket.”

Visszaemlékezései szerint 1956 végén, hivatalosan 1957. február 12-én tették meg a Káderosztály vezetőjévé, elsődleges feladata a fontosabb pártkáderek forradalom alatti magatartásának kivizsgálása volt.

1958. februárban a belügyminiszter első helyettesévé nevezték ki: ő felügyelte a határőrséget, a karhatalmat, a tűzrendészetet, a légoltalmat, 1959. júniustól a politikai rendőrség kötelékéből kiemelt kormányőrséget és 1963. novemberig, az Igazságügy-minisztériumhoz való csatoláság, a büntetés-végrehajtást. 1964. decembertől első miniszterhelyettesi rangban az Országos Erdészeti Főigazgatóságot vezette. 1967. áprilistól a főigazgatóság, a földművelésügyi és az élelmezésügyi minisztérium összevonásával létrehozott Mezőgazdasági és Élelmezésügyi Minisztériumban miniszterhelyettesként három főosztályt irányított. Az MSZMP X. kongresszusán (1970. november 23–28.) kimaradt a KB-ból. 1972. januártól a Hungexpo Külkereskedelmi Vállalat vezérigazgatójává nevezték ki, ahonnan 1980. december végén vonult nyugállományba.

Szenvedélyes vadász volt, Szuhai István néven vadásztörténeteket is írt.

FŐ MŰVEI

A kádermunka néhány problémájáról. Földes László, Bárd András beszédeiből. MDP KV, Budapest, 1949.

A pártszervezetek munkája, a kommunisták példamutatása a Sztálin Vasmű és Sztálinváros építésében. Szikra Kiadó, Budapest, 1953.

Piga, piga! Vadászkalandok három világrészen. Magvető, Budapest, 1967. (Szuhai István néven)

Szimba, a király. Magvető, Budapest, 1971. (Szuhai István néven)

A második vonalban. [Visszaemlékezések]. Kossuth Kiadó, Budapest, 1984.

Lövés a hegyekben. Vadászok, vadorzók. Elbeszélések. Népszava, Budapest, 1985.

FORRÁSOK

MNL OL M-KS 276. fond. 53/188. őrizési egység (1954. augusztus 4.). 140. http://www.digitarchiv.hu/faces/frameContentGenerator.jsp?ADT_ID=39495&MT=1 (A letöltés ideje 2014. szeptember 14.)

Kahler Frigyes (szerk.): *Sortüzek, 1956.* Antológia, Lakitelek, 1993. 78–79.

IRODALOM

Egy strapakáder titkai. Földes László Pályaképe. *Heti Világgazdaság*, 2000. június 3. http://archivum.hvg.hu/article/200022Egy_strapakader_titkai_Foldes_Laszlo_palyake.aspx. (A letöltés ideje 2014. augusztus 17.)

Az 1947. szeptember 16-ra összehívott Országgyűlés almanachja. 1947. szeptember 16.–1949. április 12. Főszerkesztők: Marelly Kiss József, Vida István. Szerkesztette Horváth Zsolt és Hubai László. Budapest, Magyar Országgyűlés, 2005. 122–123.

Kahler Frigyes–M. Kiss Sándor: *„Mától kezdve lövünk”. Tíz év után a sortüzekről.* Kairosz, Budapest, 2003.